

Julkisuuteen 8.1.2010 klo 14.30

MUUTOSVARAUKSIN

Tasavallan presidentti Tarja Halosen puhe Aalto-yliopiston avajaisjuhlassa
Finlandia-talolla 8.1.2010

Aalto-yliopiston avajaisjuhla on merkittävä tapahtuma Suomen korkeimman opetuksen ja tutkimuksen historiassa. Kolme erityisalan yliopistoa, jotka ovat alansa huippuja maassamme, yhdistyvät nyt uudeksi laaja-alaisemmaksi yliopistoksi. Suomi saa aivan uudentyypisen tiede- ja taideyhteisön.

Kauppätieteen, taideteollisuuden ja teknisten tieteiden liitto avaa mahdollisuuksia nähdä asioita uusin silmin. Monialainen yhteistyö voi synnyttää parempia oivalluksia ja innovaatioita aiempaa helpommin, mutta samalla voi ilmaantua myös uusia haasteita.

Aalto-yliopiston menestyksellinen toiminta edellyttää yhteisen tien löytymistä: samanlaista arvopohjaa ja yhteisesti sovittuja tavoitteita. Uusi työyhteisö voi luoda luontevan arkipäivän yhteistyöverkoston, mutta se ei synny itsestään, vaan se edellyttää teiltä kaikilta tähän tahtoa ja kykyä. Vuorovaikutuksen tarve ei rajoitu vain tähän teidän omaan sinänsä suurempaan työyhteisöönne. Toivon kosketuspohjan kasvavan entisestään myös muiden yliopistojen, tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

* * *

Koulutuksella on maassamme pitkät perinteet. Sen määrätietoinen kehittäminen on hyödyttänyt laajasti suomalaista yhteiskuntaa. Koulutusjärjestelmämme on kokonaisuus, jossa kaikkien osien on oltava kunnossa ja tuettava yhteisiä tavoitteita.

Olemme ylpeitä maksuttomasta ja laadukkaasta perusopetuksestamme, joka tarjoaa yhdenvertaisen pohjan lapsille ja nuorille sosiaalisesta asemasta, asuinpaikasta ja sukupuolesta riippumatta. Suomen menestyminen kansainvälisissä koulutusvertailuissa, kuten OECD-maiden Pisa-tutkimuksissa, on meille erityinen ilon aihe. Vankka peruskoulujärjestelmä luo pohjan lukioille ja ammatillisille oppilaitoksille ja näillä kaikilla on myös merkityksensä toimivalle yliopistotason opetukselle ja tutkimukselle.

Aalto-yliopiston perustaminen on saanut aivan erityistä huomiota yliopistolaitoksen uudistustyössä. Sen säätiömuotoisuus sekä elinkeinoelämän tavallista merkittävämpi rooli tutkimuksen ja koulutuksen rahoittajana ovat herättäneet laajaa yhteiskunnallista keskustelua. Määrääkö raha liiaksi? Yliopistojen sisäiseen autonomiaanhan kuuluu tutkimuksen ja koulutuksen vapaus, jota kannattaa vaalia tulevaisuudessakin. Perustutkimus ja oppiminen ovat itsessään tärkeitä, mutta ne luovat myös pohjaa uusille innovaatioille.

Toisaalta kaikki tiedämme, että rahaa tarvitaan – ja paljon – myös tieteen tekemiseen. Näin on kaikissa yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Taloudellinen tuki on varmasti tervetullutta, kunhan pysyy mielessä, että raha on hyvä renki mutta huono isäntä. Toivon, että tiede ja taide laajemmaltakin olisivat ihmisten sydäntä lähellä.

Ihmisten välinen tasa-arvo edellyttää myös koulutuksen tasa-arvoa. Se on myös menestymisen avain erityisesti pienelle kansakunnalle. Kestävän kehityksen takaaminen koulutuksessa edellyttää ennen kaikkea ihmisten tiedonhalun ja oppimisen ilon säilyttämistä läpi elämän. Elinikäinen oppiminen lisää ihmisten elämänhallintaa sekä heidän kykyään vastata nopeasti muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin.

Globaalissa maailmassa tiedot ja taidot vanhenevat aikaisempaa nopeammin. Tämä asettaa myös koulutuksen kehittämiseksi uusia vaatimuksia. Meidän on löydettävä keinot varmistaa, että Suomi menestyy maailmanlaajuisessa osaamiskilpailussa myös tulevaisuudessa. Tähän kansainvälistymisen haasteeseen vastaaminen edellyttää toki erikoistumista, mutta myös laaja-alaista yleissivistystä, joka on ollut Humboldt-tyyppisten yliopistojen tavoitteena.

Yhä useammat suomalaiset opiskelevat ulkomailla. On tärkeää, että myös muista maista tulevat opiskelijat ja tutkijat tuntevat olevansa tervetulleita Suomeen. Näin vahvistuvat ne kansainväliset verkostot, joita ei vain Suomen menestyminen, vaan myös uuden paremman maailman rakentaminen edellyttää.

Uuden oppiminen sekä tieteellinen ja taiteellinen sivistys ovat ihmiskunnan keskeisiä pyrkimyksiä. Suomi on vahvasti mukana tukemassa Yhdistyneiden Kansakuntien vuosittain asetettujen tavoitteiden toteutumista. Näiden saavuttaminen edellyttää erityisesti koulutusmahdollisuuksien olennaista lisäämistä maailmanlaajuisesti.

* * *

Uuteen yliopistoon kohdistuvat odotukset ovat korkealla, varsinkin kun sen itsensä ilmoittamana tavoitteena on kohota maailmanluokkaan tekniikan, kaupan ja taiteellisuuden alalla vuoteen 2020 mennessä. Haluan onnitella kaikkia Aalto-yliopiston perustamiseen osallistuneita tahoja ennakkoluulottomasta lähestymistavasta. Toivotan koko yliopistoyhteisölle menestystä työssä, johon kuuluu yliopistolain mukaisesti kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa.